UNIVERSITETET I OSLO

Løpende skikkethetsvurdering på profesjonsstudiet i teologi

Nasjonal konferanse om skikkethetsvurdering 2025

Halvard Johannessen
Programleder for profesjonsstudiet i teologi
Førsteamanuensis ved Det teologiske fakultet

30.Oktober 2025



Oversikt

- Utfordringen
- Løpende skikkethetsvurdering i fleksible praksisemner
  - «Blanke ark»- idealet vs «prosessidealet»
- Bruk av obligatoriske refleksjonsoppgaver i praksisemner
- Et nærmere blikk på «refleksjonsstarteren» og de fem kompetansefeltene
- Refleksjon i par over «sosial kompetanse» og innspill i plenum
- Behov for selvkritisk refleksjon over prosessen videre

Utfordringen

Siden profesjonsstudiet i teologi kom under Skikkethetsforskriften i 2016 har Det teologiske fakultet prioritert å utvikle redskaper for en god, løpende skikkethetsvurdering. Løpende skikkethetsvurdering bidrar til å kunne ta utfordringer på lavest mulig nivå. Samtidig forutsetter det en tett studentkontakt som i dag utfordres fra flere hold. Den viktigste endringen nå er fleksibilisering av praksisemner.

- Løpende skikkethetsvurdering skjer primært i programmets tre praksisemner
- Desentralisert undervisning involverer digital og hybrid undervisning, asynkron undervisning og samlinger. Det gir mindre studentkontakt
- Vi øker student-tallet, men flere studenter betyr mindre tid til hver enkelt
- Off-campus studenter betyr større tilfang av nye praksissteder og ferske veiledere

➢ Krever nytt blikk på studentoppfølging mellom undervisning og praksisveiledning

Løpende skikkethetsvurdering i fleksible praksisemner

«Blanke ark –idealet»

Ingen kommunikasjon mellom lærested og praksis om enkeltstudenter før praksis.

- Utgangspunkt:

  Upartiskhet: Tilstrebe uhildede, selvstendige vurderinger av studenter

  Rettferdighet: Alle praksisstudenter vurderes på like vilkår

  Maktbevissthet: Våre vurderinger er feilbarlige

- Erfaringer:

  Veileder bruker praksisperioden til å oppdage ting vi vet

  Frustrerte veiledere (avbrutte praksisperioder, ressursbruk, usikkerhet)

  Liten anledning til dokumentasjon av studenters utfordringer

  Liten anledning til å la studenter jobbe med sine utfordringer

Løpende skikkethetsvurdering i fleksible praksisemner

«Prosess–idealet»

1: Åpen dialog med veileder og student om studentens prestasjoner før praksis

- Utgangspunkt:

  Lærested og lønnede praksisveiledere utgjør samme forvaltningsorgan

  Behov for å styrke kontakt mellom lærested, student og veileder i semesteret

  Erkjenne mangfold: studenter er unike og trenger å arbeide med ulike felt

- Erfaringer:

  Større forutsigbarhet for praksisveileder

  Flere muligheter for å dokumentere studenters utfordringer

  Flere muligheter for å la studenten jobbe med sine utfordringer

  Sammenhengende læringsprosess og utvikling gjennom semesteret

Løpende skikkethetsvurdering i fleksible praksisemner

«Prosess–idealet»

2: Større bruk av obligatoriske arbeidskrav som redskap for læringsprosessen

- Obligatoriske arbeidskrav gir hjelp til å strukturere desentraliserte studier
- Læringssti: godkjenning av arbeidskrav i trinn eller «levels» underveis
- Fleksibilitet: Studenter kan levere tidlige arbeidskrav flere ganger, får veiledning hvis de ikke består. Det gis dispensasjoner for å ha praksis osv.
- Hensiktsmessighet: Arbeidskrav gir økt mulighet til å identifisere studenter som presterer svært dårlig, som det derfor ikke er hensiktsmessig at går ut i praksis

Løpende skikkethetsvurdering i fleksible praksisemner

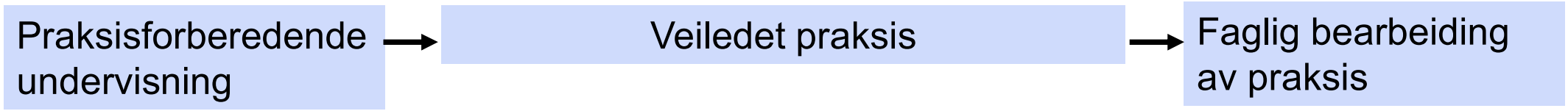
Hvilke arbeidskrav bidrar til løpende skikkethetsvurdering?

Oppgavene skal handle om den grunnleggende teoretiske og praktiske kompetansen som praksis krever. I teologi er det sjelesorg og åndelige og eksistensielle samtaler, prekener og undervisning, ledelse av ritualer og liturgier:

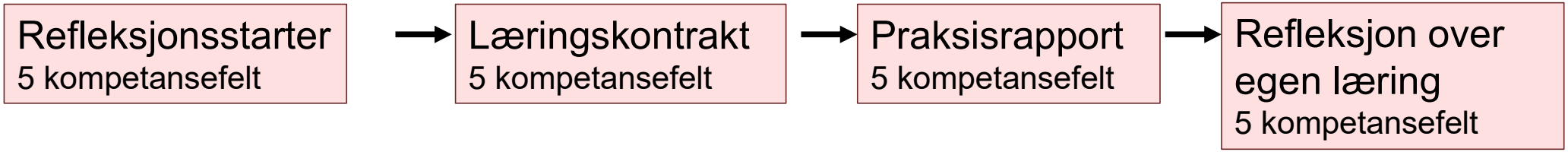
- Praksisforberedende øvelser og veiledning av medstudent i samme
- Teoretiske oppgaver (skriftlige ukesrapporter, podcast, video, fremlegg)
- Refleksjonsoppgaver over egen kompetanse og læringsmål ved begynnelsen av semesteret (refleksjonsstarter)
- Læringskontrakt før praksis basert på refleksjonsstarter

Bruk av obligatoriske refleksjonsoppgaver i praksisemner

Semesterstruktur



Obligatoriske refleksjonsoppgaver



Nærmere blikk på refleksjonsstarteren

- «Refleksjonsstarteren (1000-1500 ord) er en hjelp til å kartlegge både de faglige ressursene du opplever å komme inn på dette emnet med, og til å avklare dine personlige læringsmål for semesteret. Til hvert av de fem kompetansefeltene skal du sette opp to refleksjoner:

    a) Mine ressurser (hva opplever jeg at jeg allerede kan på dette kompetanse-feltet, som har med læringsutbyttet i emnet å gjøre?)

    b) Mine læringsmål (hva opplever jeg å ha lite kompetanse i fra før? Hva trenger jeg særlig å lære mer om?)

- Husk: Målet er ikke å beskrive generelle idealer, men å skrive ut fra deg selv - en god refleksjonsstarter er realistisk og ærlig på både dine sterke og svake sider.»

De fem kompetansefeltene

1. **Faglig kompetanse** (teologiske og evt. andre teoretiske kunnskaper som er nyttige for å kunne utøve prestetjeneste)
2. **Praktiske yrkesferdigheter** (evnen til å utføre presteoppgaver, så som liturgiske handlinger, lede og formidle, på en forsvarlig måte)
3. **Sosial kompetanse** (adekvat opptreden overfor andre mennesker både i og utenfor prestetjenesten, samt evne til å reflektere over egen væremåte i møte med andre mennesker, enkeltvis og i grupper)
4. **Yrkesetisk kompetanse** (bevissthet omkring egen rolle som prest, som offentlig person, i møte med mennesker i utsatte posisjoner, i samtaler etc., og særlig vedrørende temaer som grensesetting, makt og sårbarhet)
5. **Endrings- og utviklingskompetanse** (evne til å forandre seg, for eksempel ved å motta veiledning, bidra til forandring og forholde seg konstruktivt til forandringer som kommer utenfra)

Bruk av obligatoriske refleksjonsoppgaver i praksisemner

- Å reflektere over seg selv er en avgjørende egenskap for en profesjon som krever stor grad av relasjons- og nærværskompetanse, både offentlig og privat
- Å kunne reflektere over seg selv i relasjon til andre er en forutsetning for flere av kriteriene for skikkethetsvurdering i høyere utdanning
- **Selvrefleksjon er en svært nyttig men krevende sjanger**
- Bruk 5 min med personen ved siden av: beskriv din **sosiale kompetanse** uten å være privat (opptreden overfor andre mennesker både i og utenfor yrket, samt evne til å reflektere over egen væremåte i møte med andre mennesker, enkeltvis og i grupper)
- Kort runde i plenum

Behov for selvkritisk refleksjon over prosessen videre

Arbeidet med involvere studenter og veiledere tidlig i tilknytning til studenters egenrefleksjon har gitt flere redskaper for å identifisere studentens mulige utfordringer på lavest mulig nivå, å la studenter jobbe med eventuelle utfordringer slik at de kan bestå praksis, og gir et mer solid grunnlag for stryk hvis de ikke består praksis. Det kan forhindre at saker vokser til særskilte skikkethetssaker. Samtidig bidrar tettere oppfølging innenfor emnene til dokumentasjon som kan være relevant *hvis* en skikkethetssak oppstår.

Samtidig trenger vi en stadig selvkritisk refleksjon over symmetri og assymmetri i studentrelasjonen, i spenningen mellom studentenes frie læring og myndiggjøring i trygge læringsprosesser på den ene siden, og fokus på evaluering og godkjenninger av arbeidskrav underveis på den andre siden.